Adviesraad Sociaal Domein
Cliëntenraad Participatiewet

Laarbeek, 18 april 2023

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Laarbeek

Advies beleidsplan sociaal domein

Geacht college,

Op 7 maart stuurde u ons uw concept *Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Laarbeek 2023-2026*, met het verzoek om daarover een advies uit te brengen voor 18 april. Hieronder vindt u dat advies. We starten met enkele opmerkingen en vragen en geven u dan 10 adviezen, waarop wij graag uw reactie ontvangen.

Algemeen

- Wij zijn positief over uw plan en de visie die daaronder ligt. In vergelijking met het vorige is dit beleidsplan korter, compacter én concreter. U vertrekt bij waar u al was, hield uw ambities overzichtelijk en maakte ze niet te groot. Dat is belangrijk in een tijd waarin ook uw ambtelijke capaciteit beperkt zal blijven. We zien ook dat u onze eerdere adviezen meenam in uw plan.
  Maar: uw plan is nog niet concreet genoeg. U beschrijft uw ambities (het zijn er zo'n 30) nog te weinig zó dat u over vier jaar kunt zeggen: we hebben ze gerealiseerd (of niet). Daarbij gaat het dan ook om de voortgang bínnen de looptijd van uw plan: voor het bewaken daarvan is niet alleen het uitvoeringsprogramma nodig, maar – nu al – de momenten én de meetpunten waarop u die voortgang gaat beoordelen. Wanneer maakt u dat programma, trouwens? En hoe betrekt u er de inwoners bij? Zonder hen gaat het niet lukken.
- Reactie: Het beleidsplan is een plan waarin de kaders worden weergegeven waar we ons in het Sociaal Domein de komende vier jaar op gaan richten. De thema's en de ontwikkellijnen zijn zo concreet mogelijk weergegeven, maar we timmeren dit niet vooraf voor de komende vier jaar volledig dicht. In de uitvoeringsagenda die jaarlijks wordt opgesteld worden de ontwikkellijnen nader geconcretiseerd. Dat gebeurt samen met de partners die actief zijn in Laarbeek en samen met de inwoners. Dat is dus mede afhankelijk van de opgehaalde input. Pas dan kun je aangeven wat het concrete resultaat moet zijn en achteraf bepalen of het resultaat behaald is. De wijze waarop we inwoners betrekken is afhankelijk van het onderwerp. Zodra het beleidsplan eind augustus 2023 is vastgesteld door de raad gaan we met het opstellen van de uitvoeringsagenda aan de slag.
- Wat we ook nog missen: u gaat uit van de zelfredzaamheid van uw inwoners, maar beschrijft niet wat u gaat doen om die te vergroten. Maar: als die zelfredzaamheid er niet (genoeg) is, valt de basis weg onder uw plan.
- Reactie: In de uitvoeringsagenda komt te staan wat we concreet gaan doen om de zelfredzaamheid van de inwoners te vergroten, dus de 'hoe-vraag'. Zoals gezegd, hier zullen ook de partners in het Sociaal Domein en de inwoners zelf bij betrokken worden.
  U gebruikt ook het woord 'bevlogen' naast het woord 'betaalbaar'. Dat wringt. En we missen zaken als het Integraal zorgakkoord (IZA), het Gezond en actief leven akkoord (GALA) en de relatie met wonen en zorg.
- Reactie: Een causaal verband hiertussen is een veronderstelling. Voor wat betreft het IZA en het GALA kan gesteld worden dat de ambities en de vraagstukken van zowel het IZA als het GALA terugkomen in het beleidsplan. De relatie wonen en zorg komt terug in de Woonzorgvisie die momenteel in voorbereiding is.

- We denken dat u met de acties vanuit dit plan niet alle groepen in Laarbeek bereikt. Mensen die volgens ons te weinig aandacht krijgen, zijn bijvoorbeeld laaggeletterden, jongvolwassenen, (arbeids)migranten en groepen die de overheid niet of nauwelijks kan bereiken.
  Bij de initiatieven die er al zijn (bijvoorbeeld de huiskamers) is het nodig om alert te blijven op het bereik, in tijden én doelgroepen. Hoe gaat u dit vormgeven?
- Reactie: Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda proberen wij nadrukkelijk alle doelgroepen te bereiken. Dat doen we op verschillende manieren, passend bij de doelgroep. We hebben tijdens de brainstormsessie hierover met beide adviesraden diverse ideeën hiervoor opgedaan, waarvoor dank.

Zie verder de – vaak wezenlijke – inhoudelijke opmerkingen en vragen, aan het einde van deze brief.
Wij waarderen het als u die nog meeneemt in het vervolg of ein en volgende versie van uw plan.
Onze adviezen:

1. Beschrijf nog duidelijker én beeldender waar u naar toe wilt. En meet dan eerst hoe het nu is. We hebben geprobeerd zo goed mogelijk te omschrijven waar we naartoe willen door te werken met de drie kopjes: wat willen we bereiken, wat doen we al en wat willen we nog meer doen. Het uitvoeringsplan wordt concreter waardoor deze vanzelfsprekend duidelijker is en voor inwoners meer beeld zal geven. Dit betekent ook dat de uitvoeringsagenda beter meetbaar zal zijn.
2. Maak, al in dit plan, uw doelen concreter én meetbaar, ook in tussenstappen. Reactie: Zoals hierboven reeds aangegeven doen we dat in de jaarlijks op te stellen uitvoeringsagenda.
3. Beschrijf hoe u gaat bereiken dat uw inwoners zelfredzaam worden. Want dat zijn ze nu nog niet. Reactie: Zoals hierboven reeds aangegeven komt de 'hoe-vraag' terug in de uitvoeringsagenda.
4. Beschrijf wat Laarbeek gaat merken van uw plan in de eigen straat, buurt en/of kern. Reactie: In de uitvoeringsagenda staan de concrete acties. Afhankelijk van de actie is dat te merken in de eigen straat, buurt en/of kern.
5. Beschrijf duidelijker welke regierol u voor uzelf ziet en wees daar bescheiden in. Reactie: het beleidsplan is de basis voor de afspraken die we maken met onze grootste subsidiepartners. Om deze afspraken vast te leggen hebben we eenduidige formats opgesteld. Hierin staat het beleidsdoel vanuit het beleidsplan) weergegeven, zijn de concrete acties opgenomen (uit de uitvoeringsagenda) en zijn de indicatoren bepaald aan de hand waarvan we de resultaten meten.
6. Loop nog een keer kritisch door de acties die u gaat uitvoeren (kopjes *Wat gaan we doen*?): zijn ze echt en allemaal concreet genoeg voor uw uitvoeringsprogramma? En uitvoerbaar? Een voorbeeld, er zijn er meer: *Het verkleinen van de kloof tussen arm en rijk.* Reactie: de acties genoemd in het beleidsplan zijn echt en worden nader geconcretiseerd in de uitvoeringsagenda. We nemen in de uitvoeringsagenda geen acties op die niet uitvoerbaar zijn.
7. Beschrijf hoe u meer gaat inzetten op inwonersparticipatie en regie op samenwerking. Reactie: ook hiervoor geldt dat de 'hoe-vraag' terugkomt in de uitvoeringsagenda.
8. Beschrijf, al in dit beleidsplan, hoe u de inwoners meeneemt in het uitvoeringsprogramma. Reactie: zoals hierboven reeds aangegeven betrekken wij de inwoners op verschillende wijzen bij de uitvoeringsagenda, passend bij de doelgroep. U heeft hiervoor al diverse goede ideeën aangedragen. De 'hoe-vraag' hoort niet thuis in het beleidsplan.
9. Beschrijf in dat programma wat u gaat doen, wat het beoogde resultaat is en hoe u dat gaat meten. En ook wie u erbij betrekt en hoeveel geld en menskracht u erin steekt. Reactie: Wij nemen uw suggestie mee bij het opstellen van de uitvoeringsagenda.
10. Stel het uitvoeringsprogramma op samen met (veel) betrokkenen, dus niet alleen de dorpsraden. En leg het tijdig voor een advies aan ons voor. Reactie: Wij nemen uw suggestie mee bij het opstellen van de uitvoeringsagenda.

Dan nog drie opmerkingen over toon, opbouw en taal:

- Met de tekst onder 1.1 (*Algemene visie*) zet u, aan het begin, meteen een toon van 'beperking'. We vragen ons af of dat (hier) gepast en verstandig is. Reactie: onze visie is realistisch weergegeven. Wij zien dit niet als een beperking maar beredeneren het juist vanuit de kansen en mogelijkheden van de inwoners.
- Thema 4 gaat vooral over de uitvoering/bedrijfsvoering of de financiën en is veel minder inhoudelijk. Wij denken daarom dat u deze punten beter kunt onderbrengen bij de andere thema's óf onder een kopje Vervolg. Dan komen ook de échte thema's beter tot hun recht. Reactie: dit is weliswaar geen inhoudelijk thema, maar wel een ontwikkeling in het Sociaal Domein die van invloed is op de inhoudelijke thema's.
- Vermijd passieve zinnen. En gebruik geen jargon, zoals: integraliteit, vraagverheldering, casus-regie, of leg het uit. Het maakt een leesbaar plan (niveau B2) nog leesbaarder. Reactie: de passieve zinnen zijn actief gemaakt. We hebben een begrippenlijst toegevoegd.

In een aparte bijlage bij deze brief staan meer opmerkingen en suggesties over tekst en taal.

Graag horen wij uw reactie op onze adviezen, zeker wanneer u uw plan op basis daarvan nog aanpast. Het plan dat u in juli aan de raadscommissie voorlegt, bespreken wij graag in onze vergaderingen van 19 en 20 juni. Uw tijdsplanning maakt dat mogelijk.

Met vriendelijke groet,

namens de Adviesraad Sociaal Domein,	namens de Cliëntenraad Participatiewet,
Wim van Hest	Ad Rovers
voorzitter	voorzitter

bijlage: opmerkingen en suggesties over tekst en taal.

Inhoudelijke opmerkingen en vragen

	Opmerking/vraag
Bladzijde 2	
Kopje Wet- en regelgeving	Dit overzicht leidt af en is eigenlijk niet nodig. Verplaatsen naar een voetnoot bijvoorbeeld? Reactie: het is een korte opsomming van wet- en regelgeving en leidt ons inziens niet af. We werken in ons beleidsplan niet met voetnoten. We laten het zo staan.
Zoveel als nodig, maar niet meer dan noodzakelijk.	Welke gedachte zit hier achter? Graag in het plan uitleggen of uitdiepen. Reactie: de normaliseringsgedachte. Komt terug bij het thema normaliseren.
Dat vraagt een andere houding van lokaal bestuur …	Beter: dat vraagt een andere houding van bestuur, inwoners en partners … Reactie: cfm aangepast.
Bladzijde 3	
Daarnaast zijn de partners (…) gevraagd om input te geven voor het beleidsplan.	Welke partners zijn dat? Reactie: subsidiepartners (LEVgroep, Stichting Dorpshuizen Laarbeek, Bieb), GR Peelgemeenten, GR Senzer, GR GGD, fysieke domein gemeente Laarbeek, Sociaal Team Laarbeek, Seniorenraad, Stichting Leergeld, Kledingbank Laarbeek, Dorpsraden, KBO's, jongerenadviesraad.
hebben inwoners aangegeven wat zij belangrijk vinden	als u hiermee de door u gehouden peiling onder de inwoners bedoelt, kunt u dit beter niet noemen: wij zetten vraagtekens bij de representativiteit. Reactie: volgens het onderzoeksbureau Invior is de respons hoog genoeg om te spreken van representativiteit.
Bladzijde 4	
Vragen worden (waar mogelijk) eerst vanuit welzijn opgepakt in plaats van meteen vanuit zorg.	Onduidelijke zin. Wat is 'vanuit welzijn opgepakt'? Reactie: zie begrippenlijst.
We streven ernaar dat inwoners (…) ondersteuning ontvangen:	Het onderwerp onafhankelijke cliëntenondersteuning" ontbreekt, terwijl die voor de klanten erg belangrijk is. Reactie: onafhankelijke clientondersteuning wordt al aangeboden en dat blijven we doen. Het wordt niet apart genoemd omdat het niet specifiek valt binnen de nieuwe ontwikkellijnen.
Verbeteren samenwerking	Nergens staat hier iets over de inwoners. Reactie: dat komt terug bij het onderdeel inwonerparticipatie.
Intercollegiaal overleg/multidisciplinair overleg.	Tussen wie? Reactie: tekst is aangepast.
Regie op het snijvlak van zorg en veiligheid.	Wat is hier 'regie'? En wat zit er dan op dat snijvlak? Iets meer uitleggen dus. Reactie: tekst is aangepast.
Bladzijde 5	
Voorzieningen creëren in de maatschappelijke context.	Vaag? Dit kan van alles zijn, maar je bedoelt waarschijnlijk iets specifieks. Reactie: in de uitvoeringsagenda wordt het nader geconcretiseerd.
Vroegsignalering uitrollen Sociaal Domein breed.	Onduidelijk wat dit uitrollen dan is. Reactie: dat we op meerdere beleidsterreinen gaan vroegsignaleren.
Vroegsignalering uitrollen werkgevers en andere partners.	Onduidelijk wat dit uitrollen dan is. Reactie: dat we de werkgevers en het onderwijs een rol laten spelen bij het (vroeg)signaleren van problemen bij

	werknemers (bij werkgevers) en kinderen (bij het onderwijs).
We gaan kijken hoe het fysieke domein kan bijdragen aan een fijne leefomgeving.	Beschrijf hoe u dat gaat doen. Reactie: in de uitvoeringsagenda wordt het nader geconcretiseerd.
Dit betekent ook dat omgaan met tegenslagen bij het leven hoort. Accepteren dat niet alles perfect kan gaan is onderdeel van deze benadering.	Beschrijf wat u bedoelt met de eerste zin. En wat bedoelt u met 'alles': mensen, wetten en regels, uitvoering? Reactie: het gaat erom dat het leven niet perfect maakbaar is. Niemand is hetzelfde en perfectie bestaat niet. We vinden daardoor ook dat niet iedere hulpvraag van een inwoner een professionele zorgverlening nodig heeft. Sommige hulpvragen kunnen prima zelf worden opgelost, in het netwerk of hoefde misschien geen hulpvraag te zijn. Die acceptatie is waar deze zinsnede op doelt. Laatste zin 'accepteren …. benadering' is verwijderd.
Bladzijde 6	
Informatievoorziening over regelingen.	Welke regelingen? Alle gemeentelijke regelingen die wij aanbieden aan de inwoners van Laarbeek.
en de lat weer wat lager gaan leggen	Suggestieve zin. Ligt de lat dan nu te hoog? Reactie: zin komt rechtstreeks uit het vastgestelde plan van aanpak normaliseren.
Inwoners nemen hun eigen verantwoordelijkheid.	Maak duidelijk wat u hiermee bedoelt. Reactie: dat staat al uitgelegd bij de uitleg bij 2.2.
Bladzijde 7	
We nemen de schaamte weg en maken het bespreekbaar.	Schaamte voor wat? En 'het' is dan niet het juiste woord. Reactie: bijvoorbeeld dat je een beperking hebt, of schulden
We hebben een eenzaamheidsaanpak.	iets meer uitleggen? Reactie: wordt uitgelegd in de begrippenlijst.
het terugdringen van sociale uitsluiting.	Is er die dan? Dan zou ik dat uitleggen. Of het anders opschrijven. Reactie: tekst aangepast.
Alle gemeentelijk gebouwen zijn zo ingericht dat ze voor iedereen toegankelijk zijn.	Is dit zo bijzonder dat je het hier moet noemen? Reactie: ja, is ter bevordering van een inclusieve samenleving.
We bieden veel voorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur.	Dit geldt niet voor cultuur, tenminste: niet in dezelfde mate als de andere twee. Reactie: tekst aangepast.
We hebben in drie kernen een laagdrempelige voorziening gecreëerd (…)	Noem die voorziening en waarvoor mensen daar terecht kunnen. Reactie: tekst aangepast. Niet aangevuld met waarvoor mensen daar terecht kunnen (is te uitgebreid voor beleidsplan en is aan verandering onderhevig).
We gaan laagdrempelige voorliggende voorzieningen uitbreiden.	Laagdrempelige voorliggende voorzieningen: uitleggen. Of bedoel je de huiskamers? Reactie: dat kan de Huiskamer zijn, maar ook breder.
Iedereen is welkom	Hier missen we een passage over woonvoorzieningen. Reactie: dat staat in de woon-zorgvisie.
om meer eigenaarschap en bewustzijn te creëren	Wat betekent dit? Wollig. Reactie: we willen dat inwoners zich meer bewust zijn van het feit dat ze in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leven/levensstijl en de gevolgen daarvan.